

Het stukje van dr. LANKHOUT staat niet op het niveau, waarop een wetenschappelijke discussie zich bevinden moet, aler wij er ons in begeven.

Leiden,
21 September 1921.*

W. STORM VAN LEEUWEN
H. VAREKAMP.

DE DOOP DER ONGEBOREN VRUCHT.

I.

De pennestrijd over bovengenoemd onderwerp heeft, zooals te verwachten was, geen eenheid gebracht. De R. K. arts moet zich houden aan de voorschriften zijner kerk. Uit de vorige tijdschriften bleek, dat aan den protestantschen arts de eisch gesteld wordt, diezelfde voorschriften op te volgen. Eigen levensopvatting mag er niet zijn, volgens VAN ROMUNDE, eigen gevoels-overtuiging moet ten offer worden gebracht, volgens SCHOONHOFF. Het is nu hier de vraag: waarop grondt zich deze levensopvatting, die gevoels-overtuiging? Is het een overtuiging, die gegrond is op den Bijbel, zoodat zich de conscientie daaraan gebonden weet, dan ligt de toetssteen van het handelen in dien Bijbel en niet in de voorschriften van de R. K. kerk. Aangezien nu het toedienen van het doopsel op de ongeboren vrucht met dien Bijbel strijdt, is die handeling geoordeeld. Het R. K. gezin, dat toch zulk een handeling eischt, kieze — en hierin ben ik het met DE RIJK eens — een ander.

Herwijnen, 21 September 1921.

G. BROUWER.

II.

Met waardeering voor de eerlijke bedoeling van KORTEWEG om zijn standpunt duidelijk te maken door de discussie zooveel mogelijk te verleggen naar zuiver geneeskundig terrein, stel ik voorop, dat de zaak, waar het om gaat, allermintst een zuiver geneeskundige is; het is veeleer een ethische, waarin gedeeltelijk geargumenteerd wordt met behulp van gegevens, aan de medico-physiologische wetenschappen ontleend.

In zijn gedocumenteerd betoog wil KORTEWEG nu aan den geneesheer, in het bijzonder den katholieken geneesheer, den pas afsnijden dr. DAMEN te volgen bij de bepaling van het gunstige oogenblik voor het verrichten van de keizersnede. Hij houdt hem daartoe de aanwijzing van dr. SCHAEPMAN voor oogen, om ook aandacht te schenken aan de nieuwste uitkomsten der physiologische wetenschap met betrekking tot de kennis van het oogenblik van den dood (....., attentis novissimis scientiae physiologicae conclusionibus de ipso mortis instanti) 1)

Maar — zijn er uitkomsten? KORTEWEG zelf leert „onze wetenschappelijke onbekendheid met het biologische proces van de afsterving (bldz. 1617, al. 2), erkent zelfs, dat „onze onbekendheid..... .. volslagen” is (bldz. 1619, al. 6). Welnu, tasten wij dan niet des te meer in het duister omtrent het *oogenblik, waarop* het afsterven plaats heeft? De medicus practicus, in het bijzonder de medicus catholicus, zal dus onmiddellijk het terrein der vertroebelende bespiegelingen verlaten — conclusiones immers, uitkomsten had hij noodig, zou hij hier vertoeven! Hij zal zich snel herinneren, dat boven particuliere sententie's altijd staat als richtsnoer de Codex Juris Canonici, waarvan het artikel, dat de sectio voorschrijft, als Lex certa in ieder geval praevaleert boven het onzekere feit van het oogenblik van den dood der moeder, waarop ontheffing van het wetsartikel zou kunnen worden bepleit. Door de zeer voorzichtige waarschuwing van dr. SCHAEPMAN voor overijling behoed, zal hij weder door dr. DAMEN van alle angstvalligheids ten eenenmale worden bevrijd, — mits hij de lezing van diens annotatie op de Codex-paragraaf niet onderbreke bij den eersten zin. Deze annotatie, voor zoover betrekking hebbende op de doodskenteekenen, luidt volledig:

1) *Ned. Kath. Stemmen*, 1906, 4, bldz. 107, 2.

„.....welnu, de moeder moet geacht worden gestorven te zijn, wanneer de „gewone uitwendige teekenen van den dood zeker zichtbaar zijn.

„Het kan weliswaar zijn, dat ook dan gedurende eenigen tijd de ziel nog met „het lichaam verbonden blijft; maar in het geval, waar het hier om gaat, moet „men zich daarover niet bekommeren; omdat:

„1. over zulk een voortduren der vereeniging in een bepaald geval niets met „zekerheid bekend is;

„2. het geenszins zeker is, dat dan de eigenlijke scheiding van ziel en lichaam „door de sectie wordt verhaast, en

„3. ook al zou dit plaats hebben, toch het eeuwig heil van het kind zou voor- gaan „boven die geringe versnelling van den dood der moeder 1)“.

Deze toelichting laat aan duidelijkheid niets te wenschen over. De katholieke geneesheer kent zijn weg.

Tegelijk komt nu het eigen standpunt van den principieel-onwillige helderder naar voren. „Niet uit eerbied voor de nagedachtenis der overledene onthouden „wij ons, maar op grond van onze volslagen onbekendheid met het afstervings- „proces, dat het leven overvoert in den Dood“. Men vreest dus, of pijn te doen, welke de katholieke vrouw gaarne voor het beoogde doel zou dragen, of den dood te verhaasten (zie boven), of een schijndood het leven te benemen. Maar en de besproken casus en de schijndood komen zelden voor, het samentreffen van beide derhalve nog veel minder; bovendien wordt het gevaar voor een noodlottige ver- gissing nog verminderd door de omstandigheid, dat de geneesheer waarschijnlijk vooraf met den toestand der patiënte bekend was. Zou het echter ooit gebeuren, dat deze vergissing werd begaan, dan heeft de geneesheer gehandeld uit zuivere motieven; niet om stoffelijk voordeel, om eer of naam, maar uitsluitend om een ander ter wille te zijn, en in die liefde zelve is hij gerechtvaardigd. Het is trouwens de natuurwet die gebiedt: bemin uwen evenmensch als u zelve. Van de kennis dezer wet en het ernstig streven naar haar opvolging geeft KORTWEG herhaaldelijk de duidelijke bewijzen. Van den wetenschappelijken mensch mag verwacht worden, dat hij aan de rede de haar toekomstige plaats zal toekennen boven het gevoel.

Castricum, 26 September 1921.

Y. SCHOONHOFF.

SOCIALE BEMOEIINGEN.

I.

Als no. 1 van de vijf geneeskundigen, bedoeld in het openhartige schrijven van TEN KATE in het *Ned. Tijdschr. voor Geneesk.* van 17 September j.l., bldz. 1470, zij het mij vergund op te merken, het ten zeerste te moeten betreuren, dat sociale bemoeiingen doodloopen door omstandigheden als vermeld in bovengenoemd schrijven. In plaats van het leveren van eenigerlei kritiek, die misschien aanlei- ding zou kunnen geven tot een verwijdering, zou ik TEN KATE willen opwekken tot een krachtige samenwerking, opdat dergelijke mislukkingen worden voorkomen.

Groningen, 21 September 1921.

P. A. VAN LUIJT.

II.

Met verwondering las ik het stukje van KOCH in zake „Sociale bemoeiingen“. Immers komen wij elkaar elken dag op straat tegen en had deze zaak veel sneller mondeling behandeld kunnen worden. Van „gevoeligheid“ „geprikkeldeid“ enz.

1) AERTNYS, Ed. IX, 1918, Lib. VI, Tract. II, Cap. V, art. II, § 1, II: . . . porro, mater mortua cerseri debet, quando signa externa communia mortis certo apparent.

Potest equidem esse, ut etiam tunc per aliquod tempus adhuc anima corpori unita maneat; sed in casu de quo agitur, hoc curandum non est; quum: 1°. de tali permanentia unionis in casu particulari nihil constet; 2°. nullo modo cer- tum sit veram separationem animae et corporis tunc sectione accelerari; et 3°. etiamsi hoc obtineret, tamen aeterna salus infantis praevaleret parvae isti mortis accelerationi matris.